

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 109. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr06val-shoot-idm139779801002800.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

og mellem sætninger

Med en tilsvarende normativ eller med anden stilistisk hensigt kan den sideordnende konjunktion tilsættes eller udskydes mellem sætninger. I 8134 dæmpes en stakåndet opbremsning, der i forvejen »mangler« et *og* foran *syntes*; det er næppe ægte, så lidt som I 5437 (også kun **A2**), II 14831, men på steder som II 28920 og IV 5311 kan apparatet nok indgive tvivl om, hvad der er rigtigst. III 5418 og 9328 knyttes andre småændringer til det normaliserende *og*; III 16913 flyttes det på plads, der er tre led. Den der har besluttet de nævnte ændringer, hvis det ikke er sætteren i arbejdsprocessen, kunne i flere tilfælde have opnået bremsning og ro blot med et større skilletegn end det sædvanlige komma, eller ved at indskyde et pronomen som II 25921.

Analogt kan fjernelsen af et *og* skabe et raskere tempo, således med held I 1214 *Geviret holdt de i Armen (og) Ansigtet satte de lige ud*, eller II 374; hæve diktionen som I 15139; spolere en genoptagende replik II 1739; eller motiveres med andre *og* i nærheden som III 16039, 16423. Når det blev sagt, at en opbremsning kunne skabes med et stort skilletegn i stedet for et extra *og*, så kan der peges på, at ændring af *og* til et sådant tegn kan have beslægtet virkning: II 29721, III 715; kommaer kan flyde, men et stort tegn indvirker uundgåeligt på prosarytmen. Det sidste eksempel er fra den rytmisk så gennemarbejdede *Dynd-Kongens Datter*, der har andre eksempler, således III 7036, og beslægtede manøvrer med adv. *da* 7924, 816, 8238.

Tendensen i materialet er tydeligvis normativ, stedvis (også eller derimod) expressiv. Af ufrivillig komik er II 11738, hvor en sætning brydes i to halvdele og den anden indledes med den kancelliagtige konnektive inversion *og bleve de*. Jf. III 9623 med samme fænomen i en vidtspunden periode, og III 7922.